

**HOLLAND
FESTIVAL 2016**

MELANCHOLIA

**SEBASTIAN NÜBLING, IVES THUWIS
THEATER BASEL
I.S.M JUNGES THEATER BASEL**

INFO

DI 14.6, WO 15.6

TUE 14.6, WED 15.6

aanvang starting time

20:30

8:30 pm

locatie venue

Muziekgebouw aan 't IJ

duur running time

2 uur, geen pauze

2 hours, no interval

taal language

Italiaans, Latijns, Engels en Duits, geen boventiteling

Italian, Latin, English and German, no surtitles

inleiding introduction

door by Florian Hellwig

19:45

7.45 pm

meet the artist

met with Sebastian Nübling

moderator Ruth Mackenzie

wo 15.6 – na de voorstelling

Wed 15.6 – after the performance

CREDITS

muziek music

Dario Castello

John Dowland

John Eccles

Johann Jakob Froberger

Robert Johnson

Johann Philipp Krieger

Biagio Marini

Domenico Mazzocchi

Claudio Monteverdi

Henry Purcell

Michelangelo Rossi

Johann Vierdanck

Giovanni Valentini

muzikale leiding musical direction

Andrea Marcon

regie, choreografie direction, choreography

Sebastian Nübling, Ives Thuwis

toneelbeeld set

Muriel Gerstner

kostuums costume

Marion Münch

licht light

Roland Edrich

geluid sound

Tobias Koch

video video

Tabea Rothfuchs

dramaturgie dramaturgy

Laura Berman, Uwe Heinrich, Dorothee Harpain

muzikale medewerking en onderzoek musical collaboration and research

Johannes Keller

uitvoering door performed by

Tim Mead, countertenor countertenor

Bryony Dwyer*, sopraan soprano

Sofia Pavone*, mezzosopraan mezzo soprano

Nathan Haller*, tenor tenor

Giacomo Schiavo**, tenor tenor

José Coca Loza*, bas bass

en and

Lee-Ann Aerni, Josef Albani, Martha Benedict,

Olivier Boog, Anna Lena Bucher, Samuel Büttler,

Lina Eckert, Anna Gerber, Andrew Hale,

Lou Haltinner, Alina Immoos, Aileen Lakatos,

Alexander Megert, Joris Mundwyler, Julius

Schröder, Kay Studinger, Leah Studinger, Gina

Töngi, Denis Wagner

* lid member van de Opera Studio OperAvenir ** student Schola Cantorum

Basiliensis

La Cetra Barockorchester Basel:

viool violin

Katharina Heutjer, Eva Saladin

altviool viola

Johannes Frisch

violoncello violoncello

Sophie Lamberbourg

violone violone

Fred Uhlig

theorbe theorbe

Juan Sebastián Lima, Maria Ferré

cornetto cornett

Frithjof Smith, Gebhard David

klavecimbal, orgel harpsichord, organ

Johannes Keller, Andrea Marcon

productie production

Theater Basel

in coproductie met in coproduction with junges theater basel

wereldpremière world premiere

Basel, 12 mei 2016

PROGRAMMA

PROGRAMME

Johann Jakob Froberger (1616-1667)
Méditation faite sur ma mort future, Parijs 1660

Johann Philipp Krieger (1649-1725)
'Einsamkeit, du Qual der Herten'
1e strofe uit de opera *Ist verse from the opera*
Die ausgesöhnte Eifersucht, oder Cephalus und Procris
in: *Auserlesene in denen dreyen Sing-Spielen Flora, Cecrops*
und Procris enthaltene Arien, Neurenberg 1690

Biagio Marini (1594-1663)
Passacaglia a quattro
Per ogni sorte di strumento musicale diversi generi di sonate,
da chiesa, e da camera, Venetië 1655, op. 22

Johann Philipp Krieger (1649-1725)
'Einsamkeit, du Qual der Herten'
2e strofe 2nd verse

Claudio Monteverdi (1567-1643)
'Pur ti miro'
uit de opera *from the opera* *L'incoronazione di Poppea*,
3e akte, laatste scène, act 3, last scene, Neurenberg 1690

Michelangelo Rossi (1602-1656)
'Per non mi dir'
uit from *Il Primo Libro di Madrigali a 5 voci*, 1620
tekst text Cesare Rinaldi (1559-1636)

Robert Johnson (1583-1633)
'Oh let us howl'
uit het toneelstuk *from the play* *The Duchess of Malfi*, John
Webster, ca. 1613

John Eccles (1668-1735)
'I burn'
uit from *The Comical History of Don Quixote*, Thomas D'Urfey,
Londen 1704

Henry Purcell (1658/9-1695)
'Not all my torments'
uit from *Gresham Manuscript*, 1693

Giovanni Valentini (ca. 1583-1649)
'Sonate voor 5 of, met violone, 6 instrumenten'
Partiturbuch Ludwig (D-W Cod. Guelf. 34.7 Aug. 2-95, 1611-1618)

John Dowland (1563-1626)
'Time stands still'
uit from *The Third and Last Booke of Songs or Aires*,
Londen 1603

Claudio Monteverdi (1567-1643)
'Non avea Febo ancora' (Lamento della Ninfa)
uit from *Madrigali guerrieri et amorosi ... libro ottavo*,
Venetië 1638
tekst text Ottavio Rinuccini (1562 - 1621)

Claudio Monteverdi (1567-1643)
'Zefiro torna'
uit from *Scherzi musicali*, Venetië 1607

Johann Jakob Froberger (1616-1667)
Méditation faite sur ma mort future, Parijs 1660

Johann Vierdanck (ca. 1605-1646)
'2. Capriccio à 2 cornetti'
uit from *Ander Theil / Darinnen begriffen etliche Capricci,*
Canzoni und Sonaten, Rostock 1641

Johann Vierdanck (ca. 1605-1646)
'8. Capriccio à 3 cornetti o violini'
uit from *Ander Theil / Darinnen begriffen etliche Capricci,*
Canzoni und Sonaten, Rostock 1641

Dario Castello (ca. 1600-1658)
'Sonata XV à quattro'
uit from *Sonate concertate in stil moderno, libro secondo*,
Venetië, 1629

Domenico Mazzocchi (1592-1665)
'Hunc ego' (Lamentum Matris Euryali)
uit from *Dialoghi, e sonetti*, Rome 1638
tekst naar Vergilius text after Virgil Aeneis, Boek 9 (70 - 19 v.C.)

TEKSTEN TEXTS

Einsamkeit, du Qual der Hertenzen

Einsamkeit, du Qual der Hertenzen,
du verderbst mir alle Lust.
Will ich nur ein wenig scherzen
finden sich die grössten Schmerzen
in der abgekehrten Brust.

Einsamkeit, du Qual der Seelen,
du betrübst mich bis in Todt:
deine Pein ist nicht zu zählen,
wollt ich sie auch gleich verhehlen
käm ich in die grösste Noth.

Einsamkeit, du Qual der Hertenzen,
halt mich doch nicht länger auf!
Siehst du nicht die Hertenzen scherzen
mit den schönsten Liebes-Kertenzen?
Lass dem Glücke seinen Lauf.

Eenzaamheid, o hartenkwaal,
je vergalt al mijn plezier.
Ik zou gewoon wat willen schertsen,
maar vind enkel de grootste smart
in mijn uitgehongerd hart.

Eenzaamheid, o zielenkwaal,
je maakt me doodsbedroefd:
je pijn is onmetelijk.
En zou ik trachten mijn lijden te negeren,
dan kwam ik in de grootste nood.

Eenzaamheid, o hartenkwaal,
laat me toch met rust!
Zie je niet hoe harten schertsen
met de mooiste liefdesvlammen?
Laat toch het geluk zijn loop hebben.

Loneliness, oh torture of hearts,
you deprive me of all desire.
When I only want to joke a bit
the greatest pains fill my
emaciated chest.

Loneliness, oh torture of souls,
you'll afflict me until death:
your longing is immeasurable,
should I seek to conceal my suffering
this would lead to the utmost distress.

Loneliness, you torture of hearts,
busy me no longer!
Don't you see the joking hearts,
with the most beautiful flames of love?
Let fortune run its course.

Pur ti miro

Pur ti miro,
Pur ti godo,
Pur ti stringo,
Pur t'annodo,
Più non peno,
Più non moro,
O mia vita, o mio tesoro.

Io son tua ...
Tuo son io ...

Speme mia, dillo, di,
Tu sei pur, speme mia
L'idol mio, dillo, di,
Tu sei pur,
Sì, mio ben,
Sì, mio cor, mia vita, sì.

Pur ti miro ...

Zolang ik je bewonder,
zolang ik je begeer,
zolang ik je omhels,
zolang ik je omarm,
zal ik geen verdriet meer hebben,
zal ik niet meer sterven,
o mijn leven, o mijn schat.

Ik ben de jouwe ...
De jouwe ben ik ...

Mijn hoop, zeg me,
Dat je voor altijd, mijn liefste,
mijn schat zult zijn.
Wees voor altijd,
ja, mijn zegen,
ja, mijn hart, mijn leven, ja.

Zolang ik je bewonder ...

I gaze at you,
I delight in you,
I tighten closer to you,
I am bound to you,
I no longer suffer,
I no longer die,
Oh my life, oh my treasure.

I am yours ...
Yours I am ...

You are my hope
Say it always
My idol
Ever you are
Yes my beloved
Yes my heart, my life, yes.

I gaze at you ...

Per non mi dir

Per non mi dir ch'io moia
dicemi ch'io non l'ami
quest'empia, e par che brami,
togliendomi l'amor,
tormi la noia.

S'amor è vita e gioia,
priva d'amor non morrà
l'alma mia?
Donna fallace e ria
come sa ben mentir
forme e colori:
tanto è dir 'non amar'
quanto è dir 'mori'?

Om mij niet te zeggen dat ik sterven
moet,
zegt zij dat ik haar niet moet beminnen,
deze harteloze vrouw: zij wil – zo lijkt
het – mijn lijden wegnemen door mij
haar liefde te ontnemen.

Als liefde leven is en vreugde,
zal mijn ziel dan zonder liefde niet
sterven?
Die vileine en slechte vrouw,
wat kan zij veinzen met vormen en
kleuren:
als zij zegt 'bemin mij niet',
zegt zij dan eigenlijk niet 'sterf'?

Instead of telling me to die
she tells me not to love her,
this cruel lady, and it seems she wants,
by relieving me of love,
to relieve my sorrow.

If love is life and joy,
without love will
my heart not die?
Deceitful and wicked lady,
how artfully can she dissimulate!
Saying 'do not love me'
is tantamount to saying 'die'?

Oh let us howl

Oh, let us howl some heavy note,
Some deadly doggèd howl,
Sounding as from the threatening
throat
Of beasts and fatal fowl!
As ravens, screech-owls, bulls, and
bears,
We'll bell, and bawl our parts,
Till irksome noise have cloyed your
ears
And córrosived your hearts.
At last, whenas our quire wants
breath,
Our bodies being blest,
We'll sing, like swans, to welcome
death,
And die in love and rest.

O laat ons met zware tonen tekeer-
gaan,
een dodelijk, verbeter gebrul aanhef-
fen,
dat klinkt alsof het komt uit de
dreigende bek van wilde beesten of
wrede roofvogels!
Als raven, nachtuilen, stieren en beren,
zullen we blaffen en onze strofen
brullen,
tot het vermoeiend lawaai onze oren
heeft verzadigd en onze harten
verteerd.
Ten slotte, als ons koor wat adem wil,
als onze lichamen gezegend zijn
zullen we zingend als zwanen de dood
verwelkomen, om te sterven in liefde en
rust.

I burn

I burn, I burn, my Brain consumes to
Ashes,
Each Eye ball too like Lightning Flashes,
Within my Breast, there glows a solid
Fire
Which in a Thousand Ages can't expire,
Blow the Winds great Ruler blow,
Bring the Po and the Ganges hither,
'Tis Sultry weather,
Pour 'em all on my Soul,
It will hiss like a Coal,
But never be the Cooler.

Ik brand, mijn hersenen verteert tot as,
elke blik is als een lichtflits
die in mijn binnenste gloeit als een vuur
dat in geen duizend jaar gedooft kan
worden.
Blaas de winden aan, grote Gebieder,
breng de Po en de Ganges hierheen.
Het weer is zwoel en drukkend.
Giet al hun water over mijn ziel.
Die zal sissen als een gloeiende kool,
maar zij zal nooit verkoelen.

'Twas Pride hot as Hell
That first made me Rebell,
From Loves awfull Throne,
A Curst Angel I fell,
And mourn now the Fate,
Which myself did create,
Fool that consider'd not when I was well.

De trots, heet als de hel,
liet mij in opstand komen.
Van liefdes hoogste troon
viel ik als een vervloekte engel.
En nu betreur ik het lot
dat ik zelf geschapen heb,
ik, dwaas die niet nadacht toen ik
gezond was.

Adieu, adieu transporting Joys,
Off ye vain Fantastick Toys,
That dress'd this Face and Body to
allure,
Bring me Daggers Poyson Fire,
For scorn is turn'd into desire,
All Hell feels not the rage, which I poor
I endure.

Adieu, vervagende vreugdes,
weg gij ijdele zwierige spullen
die gelaat en gestalte allure gaven.
Breng me dolken, gif en vuur,
want minachting is veranderd in
verlangen,
en zelfs de hel hoeft geen woede als de
mijne te verdragen.

Not all my torments

Not all my torments can your pity move,
Your scorn increases with my love.
Yet to the grave I will my sorrow bear;
I love, tho' I despair.

Je medelijden kan niet al mijn
kwellingen verdrijven,
je verachting groeit met mijn liefde.
Toch zal ik tot in het graf mijn treurnis
dragen.
Ik heb lief, ook al ben ik vertwijfeld.

Time stands still

Time stands still with gazing on her face,
stand still and gaze for minutes,
houres and yeares, to her give place:
All other things shall change,
but shee remains the same,
till heavens changed have their course &
time hath lost his name.
Cupid doth hover up and downe
blinded with her faire eyes,
and fortune captive at her feete
contem'd and conquerd lies.

When fortune, love, and time attend on
Her with my fortunes, love, and time,
I honour will alone,
If bloudlesse envie say, 'dutie hath no
desert'.
Dutie replies that envie knowes
her selfe his faithfull heart,
My setled vowes and spotlesse faith
no fortune can remove,
Courage shall shew my inward faith,
and faith shall trie my love.

De Tijd valt stil als ik haar aankijk.
Sta stil en zie hoe de minuten,
uren en jaren haar vrij baan geven.
Al het andere zal veranderen,
maar zij blijft altijd dezelfde,
tot de hemelen hun loop veranderen
en de tijd haar naam verliest.
Cupido fladdert vertwijfeld heen en
weer
verblind door haar heldere blik,
en het Lot ligt getemd
en gekneveld aan haar voeten.

Als Lot, Liefde en Tijd onderdanig zijn
aan haar, zal ook ik mijn lot, liefde en
tijd enkel wijden aan haar.
Zegt giftige Afgunst dan 'deze plicht
loont niet',
dan antwoordt Plicht: Afgunst moet
weten dat trouw het hart is van elke
plicht.
Mijn plechtige geloftes en zuivere trouw
kan geen Lot ondermijnen.
Moed zal mij sterken in mijn trouw,
en in trouw zal mijn liefde zich bewijzen.

Non avea Febo ancora (Lamento della Ninfa)

Non havea Febo ancora
recato al mondo il dì,
ch'una donzella fuora
del proprio albergo uscì.

Sul pallidetto volto
scorgeasi il suo dolor,
spesso gli venia sciolto
un gran sospir dal cor.

Sì calpestando fiori
errava hor qua, hor là,
i suoi perduti amori
così piangendo va:

'Amor', dicea, il ciel
mirando, il piè fermo,
'dove, dov'è la fè
ch'el traditor giurò?'

Miserella.
'Fa' che ritorni il mio
amor com'ei pur fu,
o tu m'ancidi, ch'io
non mi tormenti più.'

Miserella, ah più no, no,
tanto gel soffrir non può.

Phoebus had nog maar nauwelijks
de dag naar de aarde gebracht,
toen een meisje naar buiten
trad uit haar huis.

Op haar bleek gelaat
was haar smart te zien,
en vaak ontsnapte aan
haar hart een diepe zucht.

Bloemen vertrappend
dwaalde zij nu eens hier,
dan weer daar, haar verloren
geliefden bewenend:

'Amor', zei ze, met haar blik naar
de hemel en ingehouden pas,
'waar is de trouw
die de verrader zwoer?'

Arm ding!
'Breng me mijn liefste terug
zoals hij eerst was,
of dood mij want ik
wil niet langer lijden.'

Arm ding, ach nee, nee,
zo'n ijzige kou kan zij niet langer ver-
dragen.

The sun had not brought
the day to the world yet,
when a maiden
went out of her dwelling.

On her pale face
grief could be seen,
often from her heart
a deep sigh was drawn.

Thus, treading upon flowers,
she wandered, now here,
now there, and lamented
her lost loves like this:

'O Love' she said,
Gazing at the sky, as she
stood 'Where's the fidelity
That the deceiver promised?'

Poor her!
'Make my love come back
as he used to be
or kill me, so that
I will not suffer anymore.'

Poor her! She cannot bear
all this coldness!

'Non vo' più ch'ei sospiri
se non lontan da me,
no, no che i martiri
più non darammi affè.

Perché di lui mi struggo,
tutt'orgoglioso sta,
che sì, che sì se'l fuggo
ancor mi pregherà?

Se ciglio ha più sereno
colei, che'l mio non è,
già non rinchiude in seno,
Amor, sì bella fè.

Ne mai sì dolci baci
da quella bocca havrai,
ne più soavi, ah taci,
taci, che troppo il sai.'

Sí tra sdegnosi pianti
spargea le voci al ciel;
cosí ne' cori amanti
mesce amor fiamma, e gel.

'Ik wil hem niet laten smachten,
tenzij omdat hij niet bij mij is.
Nee, nee, die kwellingen
zal hij me niet meer bezorgen.

Dat ik naar hem smacht,
vervult hem met trots,
dus als ik hem nu mijd
zou hij dan weer terugkomen bij mij?

Ze mag dan vrolijker zijn
– die andere – dan ik,
ze bewaart in haar hart niet
zo'n zuivere trouw als de mijne.

Nooit meer zul je lieve kussen
ontvangen van deze mond,
noch zoetere – ach zwijg,
zwijg toch, je weet wel beter.'

Zo, met verontwaardigde tranen,
hief ze haar stem ten hemel.
En zo mengt Amor vuur en ijs
in het hart van wie bemint.

'I don't want him to sigh any longer, but
if he's far from me.
No! He will not make me suffer anymore,
I swear!

He's proud, because I languish for him.
Perhaps if I fly away from him.
He will come to pray to me again.

If her eyes are more serene.
Than mine, O Love, she does
not hold in her heart
a fidelity so pure as mine.

And you will not receive from those lips
kisses as sweet as mine, nor softer. Oh,
don't speak! Don't speak! You know
better than that!

So amidst disdainful tears,
she spread her crying to the sky;
thus, in the lovers' hearts
love mixes fire and ice.

Zefiro torna

Zefiro torna e di soavi accenti
l'aer fa grato e'il pié discioglie a l'onde
e, mormoranda tra le verdi fronde,
fa danzar al bel suon su'l prato i fiori.

Inghirlandato il crin Fillide e Clori
note temprando lor care e gioconde;
e da monti e da valli ime e profond
raddoppian l'armonia gli antri canori.

Sorge più vaga in ciel l'aurora, e'l sole,
sparge più luci d'or; più puro argento
fregia di Teti il bel ceruleo manto.

Sol io, per selve abbandonate e sole,
l'ardor di due begli occhi e'l mio tor-
mento,
come vuol mia ventura, hor piango hor
canto.

Zefier is terug, en met zachte duwtjes
maakt hij de lucht mild, laat hij het gras
golven, en terwijl hij het groen gebla-
derte laat ruisen, laat hij in de weiden
de bloemen dansen.

Getooid met slingers zijn Phyllis en
Chloris. Ze kleuren hun noten met liefde
en vrolijkheid, en van bergen en dalen,
hoog en diep, echoën de zingende
grotten hun akkoorden.

Zacht verheft zich aan de hemel de
dageraad, de zon verspreidt haar
gouden lichtstralen en versiert met het
zuiverste zilverborduur sel de azuur-
blauwe mantel van Thetis.

Maar ik, alleen in de eenzame wouden
en gekweld door de gloed van twee
mooie ogen,
ik ben ten prooi aan het lot, dat mij
nu weer doet zingen en dan weer doet
wenen.

Return O Zephyr, and with gentle
motion make pleasant the air and scat-
ter the grasses in waves
and murmuring among the green
branches make the flowers in the field
dance to your sweet sound.

Crown with a garland the heads of
Phylla and Chloris with notes tempered
by love And joy, from mountains and
valleys high and deep and sonorous
caves that echo in harmony.

The dawn rises eagerly into the heavens
and the sun scatters rays of gold,
and of the purest silver, like embroidery
on the cerulean mantle of Thetis.

But I, in abandoned forests, am alone.
The ardour of two beautiful eyes is my
torment;
as my Fate wills it, now I weep, now
I sing.

Hunc ego

Lamentum Matris Euryali

Hunc ego te, Euryale, aspicio? Tu ne illa senectae Sera meae requies potuisti linquere solam, crudelis? Nec te sub tanta pericula missum affari extremum miserae data copia matri?

Heu, terra ignota canibus data praeda Latinis, alitibusque iaces! Nec te tua funera mater produxi, pressive oculos, aut vulnera lavi veste tegens: tibi quam noctes festina, diesque urgebam, et tela curas solabar aniles.

Quo sequar?

Aut quae nunc artus avulsaque membra et funus lacerum tellus habet? Hoc mihi de te, nate, refers? Hoc sum terraque; marique secuta? Figite me, si qua est pietas, in me omnia tela conijcite, o Rutuli: me primam absumite ferro!

Aut tu, magne Pater Divum, miserere, tuoque invisum hoc detrude caput sub Tartara telo; quando aliter nequeo crudelem abrumperere vitam.

Moet ik jou, Euryalus, zo dan aanschouwen? Kon jij, die laatste steun in mijn ouderdom, mij zo wreed alleen achterlaten? Is mij, rampzalige moeder, geen kans gegund afscheid te nemen, toen jij voor het laatst onder zo groot gevaar eropuit werd gestuurd?

Ach, in onbekend land zul je liggen, tot prooi gegund aan honden en vogels van Latium! Ik, je moeder, heb je niet ten grave mogen dragen, je ogen niet mogen sluiten, je wonden niet mogen wassen, je hullend in het kleeft dat ik zo naartig bij nacht en bij dag voor je maakte om de zorgen over mijn oude dag te verjagen.

Waar kan ik je vinden? Welke aarde bedekt nu je leden, je verscheurde lichaam en geschonden overblijfselen? Breng je me dit bericht over jezelf, zoon? Is dit waarom ik je volgde over land en zee? Doorboor mij Rutuliërs, als er nog respect bestaat, slinger naar mij al jullie speren, dood mij het eerst met jullie wapens!

Ofwel, grote vader der goden, toon mededogen en stoot mijn gehate hoofd met uw wapen neer naar de Tartarus; op geen andere wijze kan ik immers dit kwellende leven afbreken.

Is it you I see, Euryalus? You who brought peace at last to my old age, how could you bring yourself to leave me alone, cruel child? Why did you not give your poor mother the chance for a final goodbye when you were being sent into so much danger?

Ah, you lie here in a strange land, given as prey to the carrion birds and dogs of Latium! I, your mother, did not escort you in funeral procession, or close your eyes, or bathe your wounds, or shroud you with the robes I laboured at night and day for you, soothing the cares of old age at the loom.

Where shall I go? What earth now holds your body, your torn limbs, your mangled corpse? My son, is this what you bring home to me? Is this why I followed you by land and sea? O Rutulians, if you have feelings, pierce me: hurl all your spears at me: destroy me above all with your steel:

Or you, great father of the gods, pity me, and with your lightning bolt, hurl this hated being down to Tartarus, since I can shatter this cruel life no other way.

vertaling: Margriet Agricola
vertaling *Hunc ego* is gebaseerd op de
vertaling van Ben Bijnsdorp

Hoofdbegunstiger / Patron

FONDS 21

A
O M
D M
O

Rabobank

Mede mogelijk gemaakt door

swiss arts council
proschelvetia

H-Young

Melancholia maakt deel uit van het
HF Youngprogramma.